

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	14 Rhagfyr 2022
TEITL YR ADRODDIAD:	Penderfyniadau cyhoeddus ar gyfer holl Gynghorau Cymru gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Cynghori'r Pwyllgor am benderfyniadau Cymru gyfan a gyhoeddwyd ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Mehefin a 30 Tachwedd 2022.
ADRODDIAD GAN:	Mared Wyn Yaxley Cyfreithiwr – Llywodraethiant Corfforaethol mwyics@ynysmon.gov.uk
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD

Cychwynnodd Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ei swydd newydd ar 1 Ebrill 2022. Mae rhai o arferion yr OGCC wedi eu newid bellach; mae hyn yn cynnwys y ffordd mae'n cyhoeddi penderfyniadau ar faterion Cod Ymddygiad.

Bydd y Pwyllgor yn ymwybodol mai un o'r eitemau sefydlog ar raglen y Pwyllgor yn ei ddau gyfarfod ffurfiol y flwyddyn oedd adolygiad o Goflyfrau Cwynion Cod Ymddygiad a gyhoeddwyd gan OGCC. Fodd bynnag, mae'r Ombwdsmon wedi dweud na fydd Coflyfrau Cod Ymddygiad yn cael eu cyhoeddi ar ôl Ebrill 2021 ac y bydd holl achosion OGCC yn cael eu cyhoeddi ar y wefan o dan benawdau penodol.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o'r wybodaeth a gyhoeddwyd o dan y penawd "Ein Canfyddiadau" ar wefan OGCC ar gyfer y misoedd Mehefin hyd Tachwedd 2022 mewn perthynas â materion Cod Ymddygiad yn unig **[ATODIAD 1]**.

2. CEFNIDIR

Mae OGCC yn gweithredu pwerau "sifft gyntaf" dan Adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000, sy'n gosod dyletswydd arnynt i ystyried cwynion y gallai aelodau awdurdodau lleol yng Nghymru fod wedi torri eu cod ymddygiad. Mae awdurdodaeth OGCC yn cynnwys cynghorau sir a chynghorau tref a chymuned.

Ar ôl derbyn cwyn, mae OGCC yn gweithredu prawf trothwy er mwyn gweld a ddylid ymchwilio i'r gŵyn ai peidio. Mae'r prawf trothwy yn cynnwys OGCC yn bod yn fodlon:-

- Bod tystiolaeth i awgrymu y gallai'r cod ymddygiad fod wedi cael ei dorri; a
- Bod y mater yn ddigon difrifol fel ei fod o fudd i'r cyhoedd bod ymchwiliad yn cael ei agor.

Yn dilyn agor ymchwiliad, gallai OGCC ddod i un o bedwar canlyniad o dan Adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000 sef:

- (a) nad oes unrhyw dystiolaeth bod cod ymddygiad yr awdurdod wedi cael ei dorri;
- (b) nad oes angen cymryd unrhyw gamau pellach mewn perthynas â'r materion a oedd yn destun yr ymchwiliad;
- (c) y dylid cyfeirio'r mater at swyddog monitro'r awdurdod ar gyfer ystyriaeth y pwyllgor safonau; neu
- (d) bod y mater yn cael ei gyfeirio at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer penderfyniad drwy driw'nlys (bydd hyn yn digwydd mewn achosion mwy difrifol fel arfer).

Os yw (c) neu (d) uchod yn berthnasol, bydd OGCC yn cyflwyno ei adroddiad i'r pwyllgor safonau lleol neu Banel Dyfarnu Cymru (PDC) a lle'r pwyllgor, neu driw'nlys achos ar ran PDC, yw cynnal gwrandawriad er mwyn ystyried y dystiolaeth a gwneud penderfyniad terfynol a gafodd y côd ymddygiad ei dorri ai peidio, ac os hynny, a ddylid rhoi cosb a beth ddylid ei roi fel cosb.

Mae gan bwyllgorau safonau awdurdod statudol i wahardd cynghorwyr am gyfnodau hyd at 6 mis. Does gan bwyllgorau safonau ddim pwerau anghymhwys, a lle bydd canfyddiadau o dorri rheolau, byddant yn ceisio rhoi cosb sy'n briodol ar gyfer y drosedd. Bydd hyn yn aml iawn yn gerydd (cerydd cyhoeddus) neu'n argymhelliad o hyfforddiant/ymrwymiad/cyfryngu ayb.

Mae gan driw'nlys achos awdurdod i wahardd cynghorydd am hyd at 12 mis ac anghymhwys hyd at 5 mlynedd.

3. ARGYMHELLIAD

Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau yn arwain trafodaeth ar unrhyw faterion o ddiddordeb yr adroddir arnynt yn **ATODIAD 1**.

ATODIAD 1 (Mehfin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>1.</p> <p>Cyngor Tref Tywyn</p> <p>Cyfeirnod achos 202005528</p>	<p>07/06/2022</p>	<p>Cwynodd yr Achwynydd fod y cyn Aelod wedi gwneud honiadau ffug am y cyn Glerc ac Aelodau eraill o'r Cyngor Tref, ac wedi tanseilio a bychanu'r cyn Glerc yng nghyfarfodydd y Cyngor Tref.</p> <p>Cafodd yr OGCC wybodaeth gan Swyddog Monitro Cyngor Gwynedd ("y Cyngor"), y Cyngor Tref, tystion a'r yn Aelod. Yn ystod yr ymchwiliad gwnaed sawl ymgais i gael datganiad ffurfiol gan yr Achwynydd, ond ni fu llwyddiant.</p>	<p>Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch.</p> <p>Ystyried torriadau o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4(b) – rhaid dangos parch ac ystyriaeth at eraill. - 4(c) – rhaid peidio ymddwyn fel bwli neu hasasio unrhyw berson. - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. 	<p>Roedd ymchwiliad yr OGCC o'r farn, er bod y Cyn Aelod wedi ymddiswyddo o'r Cyngor Tref yn ystod yr ymchwiliad, roedd y cyn Aelod wedi parhau'n Aelod o Gyngor Sir Gwynedd ac wedi sefyll i'w ailethol i'r Cyngor. Fodd bynnag, yn y pen draw, ni chafodd y cyn Aelod ei ethol gan yr etholwyr lleol ac felly nid oedd bellach yn aelod ar lefel tref na sir. O ganlyniad, nid oedd yr OGCC bellach yn fodlon bod ymchwilio i'r gŵyn er budd y cyhoedd, a phenderfynwyd terfynu'r ymchwiliad.</p>	<p>COD – Rhoddwyd y gorau</p>	<p>Dim ond gwybodaeth gyfyngedig sydd ar gael yn y crynodeb achos. Fodd bynnag, mae'n dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel.</p> <p>Oherwydd nad oedd yr unigolyn yn aelod mewn cyngor cymuned na chyngor sir, penderfynodd OGCC roi'r gorau i'r ymchwiliad; efallai byddai OGCC wedi ymdrin â'r mater mewn ffordd wahanol petai'r unigolyn yn parhau i fod yn gynghorydd cymunedol neu sirol.</p> <p>Nid oes dim yn atal y cyn Aelod rhag sefyll mewn etholiad neu is-etholiad yn y dyfodol.</p>

ATODIAD 1 (Mehafin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>2.</p> <p>Cyngor Cymuned Langstone</p> <p>Cyfeirnod achos 202101430</p>	<p>08/06/2022</p>	<p>Honnodd yr achwynydd fod y cyn-Aelod o Gyngor Cymuned Langstone yn dreisgar ac yn sarhaus yn ystod anghydfod y tu allan i eiddo'r achwynydd. Honnwyd hefyd bod y cyn-Aelod yn gweithredu busnes gwaredu gwastraff anghyfreithlon ar ei eiddo.</p>	<p>Dyletswydd i gynnal y gyfraith.</p> <p>Ystyried torriad o baragraff:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. 	<p>Canfu ymchwiliad yr OGCC, er bod Hysbysiad Gorfodi ar gyfer achos honedig o dorri rheolaeth gynllunio wedi'i gyflwyno yn erbyn y cyn-Aelod, nad oedd unrhyw dystiolaeth i awgrymu bod y cyn-Aelod wedi ymwneud â materion cynllunio mewn swyddogaeth swyddogol a bod y mater yn ymwneud â mater preifat y cyn-Aelod yn unig. Yn ogystal, roedd gan y cyn-Aelod apêl barhaus yn erbyn y Rhybudd Gorfodaeth, nad oedd wedi ei phenderfynu.</p> <p>Canfu'r ymchwiliad hefyd fod yna elyniaeth hanesyddol rhwng y ddau barti a bod y ddau, yn ystod yr anghydfod, wedi defnyddio ymddygiad rhegyddol ac ysgogol, ac arweiniodd hyn at y cyn-Aelod yn taflu ei ddwrn a bod y mater yn cael ei adrodd i'r Heddlu. Ni chymerodd yr Heddlu unrhyw gamau pellach ac ymddiswyddodd y cyn-Aelod o'r Cyngor yn ystod yr ymchwiliad.</p> <p>Ystyriodd yr OGCC, gan nad oedd y mater yn ddigon difrifol i'r Heddlu weithredu, ac nad oedd y cyn-Aelod bellach yn gynghorydd, ei bod yn annhebygol y byddai'r cyn-Aelod yn derbyn cosb, ac nad oedd er budd y cyhoedd i barhau gyda'r achos.</p>	<p>COD – Nid oes angen gweithredu</p>	<p>Mae'r achos yn dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel.</p> <p>Oherwydd nad oedd yr unigolyn yn parhau fel aelod o'r cyngor cymuned, ac nad oedd yr Heddlu wedi gweithredu yn yr un digwyddiad, penderfynodd OGCC nad oedd angen cymryd unrhyw gamau ynghylch y mater hwn. Petai'r unigolyn yn parhau i fod yn gynghorydd cymunedol efallai byddai OGCC wedi ymdrin â'r mater mewn ffordd wahanol, er gwaethaf penderfyniad yr Heddlu, oherwydd mae'r lefel o brawf yn wahanol mewn materion cyfreithiol a sifil.</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>3.</p> <p>Cyngor Tref Pencoed</p> <p>Cyfeirnod achos 202005940</p>	<p>17/06/2022</p>	<p>Roedd cyn Gyngorydd o Gyngor Tref Pencoed wedi methu â datgan euogfarn droseddol pan safodd etholiad yn 2018 ac wrth wneud hynny wedi torri'r Cod Ymddygiad ar gyfer aelodau etholedig. Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod y cyn Gyngorydd wedi'i ddyfarnu'n euog o drosedd ym mis Gorffennaf 2015 a bod yr euogfarn hon yn ei anghymhwysu rhag sefyll fel aelod etholedig. Safodd y cyn Gyngorydd i'w ethol i Gyngor Tref Pencoed ym mis Tachwedd 2018 ac ni allai fod wedi gwneud hynny pe na bai wedi gwneud datganiad ffug ar ei bapur enwebu. Ni ddaeth y twyll i'r amlwg nes i erthygl ymddangos mewn papur newydd cenedlaethol ym mis Gorffennaf 2020. Ymddiswyddodd y cyn Gyngorydd unwaith y daeth y wybodaeth</p>	<p>Uniondeb.</p> <p>Ystyried torriad o baragraff:</p> <p>6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn modd allai yn rhesymol gael ei ystyried fel ymddygiad sy'n dwyn anfri ar eu rol neu eu hawdurdod.</p>	<p>Ystyriodd OGCC fod y cyn Gyngorydd wedi camarwain y Cyngor Tref ynghylch eu cymhwysedd i fod yn Gyngorydd a bod eu hanonestrydd, wrth lofnodi'r datganiad derbyn swydd ac yn ystod y flwyddyn a'r 8 mis y bu'n gweithredu fel Gyngorydd, yn gamddefnydd difrifol.o'i swydd sy'n mynd yn groes i'r egwyddorion sy'n sail i'r Cod Ymddygiad. Ni ymgysylltodd y cyn Gyngorydd â'r ymchwiliad ac ni roddodd unrhyw esboniad am eu gweithredoedd na dangos unrhyw edifeirwch.</p> <p>Cyfeiriod OGCC y mater at Banel Dyfarnu Cymru (PDC). Clywodd PDC yr achos ar 10 Mehefin 2022 a chanfu fod y cyn Gyngorydd wedi'i ethol ar sail ffug a bod ei ddatganiad yn derbyn y swydd, yn ymrwymo i gadw at y Cod, ac i barhau yn ei swydd, wedi digwydd ar yr un rhagosodiad ffug. Canfu PDC fod y Caniatâd i Enwebu a'r Canllawiau i Ymgeiswyr mor glir fel ei bod yn annirnadwy nad oedd y Cyn Gyngorydd yn ymwybodol o'r ffaith ei fod wedi'i wahardd rhag cael ei ethol a bod ei weithredoedd naill ai'n fwrriadol neu o ganlyniad i fyrbwylltra eithafol.</p> <p>Canfu PDC fod y ffaith bod y cyn Gyngorydd wedi'i wahardd rhag cael ei ethol ac eto'n parhau i weithredu</p>	<p>COD - Cyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru</p>	<p>Mae unigolion sydd wedi derbyn euogfarn troseddol o fewn y pum mlynedd cyn diwrnod etholiad, neu ar ôl iddynt gael eu hethol yn euog o drosedd yn y DU ac yn derbyn cosb o gyfnod o dri mis neu fwy mewn carchar (yn cynnwys dedfryd wedi ei gohirio), heb opsiwn am ddirwy ac mae'r cyfnod arferol ar gyfer apelio neu wneud cais ynghylch yr euogfarn wedi pasio wedi eu anghymhwysu rhag sefyll mewn etholiad. [Adran 80A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.]</p> <p>Mae'r achos hwn yn cael ei drafod mewn mwy o fanylder yn yr adroddiad ar wahân sy'n cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Safonau ynghylch penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru [item 7 ar Raglen y Pwyllgor Safonau ar</p>

ATODIAD 1 (Mehfin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
		<p>hon yn gyhoeddus ond roedd wedi gweithredu fel aelod am 1 flwyddyn ac 8 mis pan nad oedd yn gymwys i wneud hynny.</p>		<p>fel Aelod yn mynd at wraidd ymddiriedaeth y cyhoedd mewn democratiaeth ac yn tanseilio'r Cod a'r gyfundrefn safonau. Parhaodd y cyn Gyngorydd i ymdrin â'i etholwyr a gweithredu ar sail ffug ac roedd hyn yn gyfystyr â thorri paragraff 6(1)(a) o'r Cod yn amlwg. Nododd hefyd y byddai'r sylw a'r anniddigrwydd sylweddol yn y cyfryngau a'r cyhoedd, yn anochel, yn dwyn anfri ar swydd yr Aelod a'i Awdurdod.</p> <p>Daeth PDC i'r casgliad y dylai'r cyn Gyngorydd gael ei ddiarddel am 24 mis rhag bod yn aelod o'r Cyngor neu unrhyw awdurdod perthnasol arall o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Leol 2000, neu ddod yn aelod ohono.</p> <p>Mae dolen at benderfyniad PDC ynghylch cyn Gyngorydd Gordon Lewis i'w gweld yma.</p>		<p>14/12/2022].</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>4.</p> <p>Cyngor Sir Penfro</p> <p>Cyfeirnod achos 202000660</p>	<p>17/06/2022</p>	<p>Cafodd yr OGCC gŵyn bod Aelod o Gyngor Sir Penfro wedi cyhoeddi neges ym mis Mehefin 2020 ar y llwyfan cyfryngau cymdeithasol Facebook, y gellid ei ystyried yn hiliol, ac y gallai niweidio enw da swydd Cynghorydd a'r Cyngor.</p> <p>Canfu ymchwiliad yr OGCC fod yr Aelod wedi cyhoeddi ei sylw yn gyhoeddus er mwyn codi pryderon ynghylch penderfyniad y Cyngor i dynnu sylw at Neuadd y Sir i gefnogi Black Lives Matter. Dileodd yr Aelod ei dudalen proffil Facebook yn ei chyfanrwydd rai wythnosau'n ddiweddarach. Cafwyd nifer o gwynion am y sylw i'r Cyngor ac i swyddfa'r OGCC, ac roedd yr Aelod yn destun diddordeb lleol a chenedlaethol yn y Wasg, yn ogystal â sylw sylweddol ar Facebook. Dywedodd</p>	<p>Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch.</p> <p>Ystyried torriadau o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4(b) – rhaid dangos parch ac ystyriaeth at eraill. - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. 	<p>Derbyniodd yr OGCC fod gan yr Aelod yr hawl i gwestiynu penderfyniad y Cyngor i gefnogi Black Lives Matter, fodd bynnag roedd yr iaith a ddefnyddiwyd gan yr Aelod yn dramgwyddus ac yn mynd y tu hwnt i'r hyn a ddisgwylid gan gynghorydd mewn trafodaeth wleidyddol. Nid oedd yr Aelod wedi manteisio ar gyfleoedd i fynychu hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth na hyfforddiant ar y cyfryngau cymdeithasol.</p> <p>Penderfynodd yr OGCC y gallai'r Aelod fod wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor, yn benodol paragraff 6(1)(a) gan y gellid yn rhesymol ystyried ei fod wedi ymddwyn mewn modd a allai ddwyn anfri ar swydd aelod, neu ar y Cyngor ei hun.</p> <p>Cyfeiriodd yr OGCC ei adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro Cyngor Sir Penfro i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.</p> <p>Penderfynodd y Pwyllgor Safonau fod yr Aelod wedi gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel Cynghorydd a'i geryddu am dorri paragraffau 4(b) a 6(1)(a) o'r Cod. Dywedodd y byddai wedi ystyried atal dros dro pe bai'r Aelod wedi'i ail-ethol yn yr etholiadau Llywodraeth Leol diweddar.</p>	<p>COD - Cyfeiriwyd at Bwyllgor Safonau</p>	<p>Gellir gweld Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau pan ystyriwyd y mater hwn mewn Gwrandawriad ar wefan Cyngor Sir Penfro ar y ddolen hon.</p> <p>Ystyriwyd fod y torriad o'r Cod gan y Cynghorydd yn ddifrifol. Ond oherwydd nad oedd bellach yn gwasanaethu fel Cynghorydd, roedd yr opsiynnau cosbi oedd ar gael i'r Pwyllgor Safonau wedi eu cyfyngu.</p> <p>Mae gan CSYM Brotocol ar Gyfryngau Cymdeithasol wedi ei gynnwys yng Nghyfansoddiad y Cyngor (adran 5.10).</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
		<p>yr Aelod ei fod o'r farn bod y sylw yn dod o fewn ei hawl i ryddid mynegiant oherwydd nad oedd yn credu ei fod wedi tramgwyddo unrhyw un mewn gwirionedd, a chymhelliad gwleidyddol oedd i'r cwynion a wnaed yn ei erbyn.</p>				

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>5.</p> <p>Cyngor Cymuned Llansanffraid</p> <p>Cyfeirnod achos 202004442</p>	<p>24/06/2022</p>	<p>Derbyniodd yr OGCC gŵyn bod Aelod o Gyngor Cymuned Llansanffraid wedi torri'r Cod Ymddygiad. Honnwyd bod yr Aelod yn gysylltiedig â digwyddiad gyda chontractwr y Cyngor ("y Contractwr"), ac o ganlyniad cafwyd ymchwiliad gan yr Heddlu. Yn dilyn hynny, plediodd yr Aelod yn euog i gyhuddiad o achosi niwed corfforol drwy yrru'n wyllt ac yn bryfoclyd.</p>	<p>Dyletswydd i gynnal y gyfraith.</p> <p>Ystyried torriad o baragraff:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. 	<p>Cafwyd adroddiad tyst gan y Clerc a chafwyd gwybodaeth gan yr Heddlu a'r Llys. Gwrthododd yr Aelod gydweithredu ag ymchwiliad yr OGCC. Canfu'r ymchwiliad fod natur y trosedd, a oedd yn ymwneud â Chontractwr y Cyngor, yr effaith ar y bechgyn ifanc a gafodd eu hanafu yn y digwyddiad, a'r cyhoeddusrwydd ynghylch y digwyddiad, a gyfeiriodd at y Cyngor, yn awgrymu y gallai gweithredoedd yr Aelod fod wedi dwyn anfri ar ei swydd a'r Cyngor.</p> <p>Cafodd yr adroddiad ar yr ymchwiliad ei gyfeirio at sylw Panel Dyfarnu Cymru (PDC) ar gyfer penderfyniad gan driwlynlys.</p> <p>Daeth y Tribiwnlys i'r casgliad bod yr Aelod wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad drwy ddwyn anfri ar ei swydd fel Cyngorydd. Yn unol â hynny, penderfynodd y Tribiwnlys y dylai'r aelod gael ei wahardd am 12 mis rhag bod yn aelod o'r awdurdod neu ddod yn aelod o unrhyw awdurdod perthnasol arall.</p> <p>Mae dolen at benderfyniad PDC ynghylch Cyn Gyngorydd Caryl Vaughan i'w gweld yma.</p>	<p>COD - Cyfeiriwyd at Panel Dyfarnu Cymru</p>	<p>Mae'r achos hwn yn cael ei drafod mewn mwy o fanylder yn yr adroddiad ar wahân sy'n cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Safonau ynghylch penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru [item 7 ar Raglen y Pwyllgor Safonau ar 14/12/2022].</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>6.</p> <p>Cyngor Cymuned Tiers Cross</p> <p>Cyfeirnod achos 202005972</p>	<p>28/06/2022</p>	<p>Derbyniodd yr OGCC gŵyn gan aelod o'r cyhoedd fod aelod o Gyngor Cymuned Tiers Cross wedi methu â datgan buddiant mewn mater amgylcheddol / cynllunio, ei fod wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol, ac wedi anfon e-bost at gyflogwr yr achwynydd mewn ymgais i daflu anfri arni.</p>	<p>Datgan a chofrestru diddordeb.</p> <p>Ystyried torriad o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 11(1) – rhaid datgan diddordeb personol mewn cyfarfod o'r awdurdod - 14(1)(a)(ii) – rhaid gadael cyfarfod pan fo gan aelod ddiddordeb personol sy'n rhagfarnu mewn mater sy'n cael ei drafod - 5(a) - rhaid peidio datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y byddai'n rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb gydsyniad datganedig person a awdurdodwyd i roi cydsyniad o'r fath, neu onid yw'r gyfraith yn mynnu eich bod yn gwneud hynny - 7(a) – rhaid, mewn capasiti swyddogol neu fel arall, beidio â defnyddio neu geisio defnyddio eu safle yn amhriodol i roi neu i sicrhau mantais iddynt eu 	<p>Roedd yr OGCC o'r farn bod gan yr Aelod fuddiant personol a buddiant sy'n rhagfarnu yn y mater amgylcheddol/cynllunio, gan fod y person dan sylw hefyd yn landlord i'r Aelod ac yn berthynas drwy briodas.</p> <p>Canfu'r OGCC y torriadau hyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fod yr Aelod wedi methu â datgan buddiant mewn cyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ym mis Awst 2020. Datganodd yr Aelod fuddiant mewn cyfarfodydd fideo a gynhaliwyd ym mis Mawrth a mis Ebrill 2021 ond ni adawodd y cyfarfodydd pan drafodwyd y mater. - fod yr Aelod wedi rhannu gwybodaeth a gafodd fel Aelod o'r Cyngor gyda'i landlord - for yr Aelod wedi anfon nifer o negeseuon e-bost am y mater at gyd-aelodau o'r Cyngor, er bod ganddo fuddiant. Roedd y negeseuon e-bost yn feirniadol o'r achwynydd ac yn cefnogi'r person a oedd yn ymwneud â'r materion. - Fod yr Aelod wedi anfon e-bost a oedd yn ffeithiol anghywir yn cwyno am yr achwynydd at ei gyflogwr. Tynnodd yr Aelod ei gŵyn yn ôl pan gafodd wybod am yr anghywirdebau. <p>Nid oedd yn ymddangos bod ymddygiad cyffredinol yr Aelod yn</p>	<p>COD – Dim angen gweithredu</p>	<p>Mae'r achos yn dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel.</p> <p>Oherwydd nad oedd yr unigolyn dan sylw yn parhau fel aelod o'r cyngor cymuned, penderfynodd OGCC nad oedd angen gweithredu ynghylch y torriadau a wnaethpwyd o'r Cod gan yr Aelod. Mae'n ymddangos yn debygol y byddai OGCC wedi dilyn trywydd gwahanol petai'r unigolyn yn parhau i fod yn gynghorydd cymuned.</p> <p>Argymhellodd OGCC y dylid trefnu hyfforddiant i weddill aelodau'r Cyngor ar y cod ymddygiad oherwydd ei bod yn ymddangos bod diffyg dealltwriaeth</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
			<p>hunain neu unrhyw berson arall, neu i greu neu i osgoi anfantais iddynt eu hunain neu i unrhyw berson arall</p> <p>- 14(1)(ch) – rhaid peidio â gwneud unrhyw gynrychioliadau ysgrifenedig mewn perthynas â busnes lle mae gan yr aelod ddiddordeb rhagfarnol</p>	<p>arwain at unrhyw oblygiadau ehangach i'r Cyngor ac felly nid oedd yn awgrymu torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod.</p> <p>[paragraff 6(1)(a) - <i>rhaid i aelodau beidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod</i>]</p> <p>Cymerodd yr OGCC i ystyriaeth fod yr Aelod wedi ymddiheuro ac wedi tynnu ei gŵyn yn ôl, a'i bod yn ymddangos bod diffyg dealltwriaeth ynghylch buddiannau personol a buddiannau sy'n rhagfarnu o fewn y Cyngor yn ei gyfanrwydd. At hynny, gan na safodd yr Aelod mewn etholiad ym mis Mai 2022, ac nad oedd bellach yn Aelod o unrhyw Gyngor, penderfynodd yr OGCC nad oedd cyfeirio ei hadroddiad at Bwyllgor Safonau Cyngor Sir Penfro i'w ystyried er budd y cyhoedd. Pe bai'r Aelod wedi sefyll mewn etholiad a/neu wedi'i ail-ethol yna mae'n debygol y byddai camau pellach wedi'u hystyried.</p> <p>Yn wyneb y materion sydd wedi codi yn yr achos hwn, argymhellodd yr OGCC y dylid trefnu hyfforddiant i Aelodau'r Cyngor mewn perthynas â buddiannau personol a buddiannau sy'n rhagfarnu a'u rhwymedigaethau o dan y Cod.</p>		<p>ynghylch buddiannau personol a buddiannau sy'n rhagfarnu o fewn y Cyngor yn ei gyfanrwydd. Mae OGCC yn annog hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad.</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>7.</p> <p>Cyngor Cymuned Llanfaches</p> <p>Cyfeirnod Achos 202005979</p>	<p>01/07/2022</p>	<p>Derbyniodd yr OGCC gŵyn bod cyn Aelod o Gyngor Cymuned Llanfaches wedi torri'r Cod Ymddygiad ynghylch materion yn ymwneud â gwaith a wnaed gan lawfeddyg coed, ymddygiad bygythiol a datgelu gwybodaeth gyfrinachol.</p>	<p>Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch.</p> <p>Ystyried torriadau o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4(b) – rhaid dangos parch ac ystyriaeth at eraill. - 4(c) – rhaid peidio ymddwyn fel bwli neu harasio unrhyw berson. - 5(a) - rhaid peidio datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y byddai'n rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb gydsyniad datganedig person a awdurdodwyd i roi cydsyniad o'r fath, neu onid yw'r gyfraith yn mynnu eich bod yn gwneud hynny - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. - 7(a) – rhaid, mewn capasiti swyddogol neu fel arall, beidio â 	<p>Canfu'r OGCC, pan aeth y cyn Aelod i gae chwarae cyhoeddus a chanfod meddyg coed wrth ei waith heb fariau digonol i sicrhau diogelwch y cyhoedd, mynegodd y cyn Aelod bryder ynghylch diogelwch y cyhoedd a'r gwaith a gynhaliwyd ar dir ar brydles gan y Cyngor Cymuned. Canfu'r OGCC nad oedd unrhyw dystiolaeth i awgrymu bod ymddygiad y cyn Aelod yn amhriodol neu'n ymosodol, neu fod iaith ddifriol neu sarhaus neu ymddygiad bygythiol wedi'i ddefnyddio gan dorri'r Cod.</p> <p>Canfu'r OGCC hefyd fod hanes y sgwrs rhwng y cyn Aelod a'r achwynydd ynghylch datgelu gwybodaeth yn amrywio a chan nad oedd unrhyw dystion i'r digwyddiad, nid oedd yn bosibl dod i gasgliad ar yr hyn a ddywedwyd yn union. Ymhellach, roedd pwnc y wybodaeth a ddatgelwyd wedi'i drafod yn ogystal yng nghyfarfodydd y Cyngor Cymuned ac wedi'i gofnodi mewn cofnodion a oedd ar gael i'r cyhoedd. Felly, ni chafodd yr OGCC ei berswadio bod yr ymddygiad honedig yn awgrymu torri'r Cod.</p> <p>Yn ystod yr ymchwiliad, ni safodd y cyn Aelod yn yr etholiadau Llywodraeth Leol ar 5 Mai 2022 ac ymddiswyddodd o'r Cyngor Cymuned.</p>	<p>CODE – Dim tystiolaeth o esgeulustod</p>	<p>Dim ond gwybodaeth gyfyngedig sydd ar gael yn y crynodeb achos.</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
			<p>defnyddio neu geisio defnyddio eu safle yn amhriodol i roi neu i sicrhau mantais iddynt eu hunain neu unrhyw berson arall, neu i greu neu i osgoi anfantais iddynt eu hunain neu i unrhyw berson arall</p>	<p>Nododd yr OGCC fod y Cyngor Cymuned wedi cymryd camau ers y digwyddiadau i sicrhau, pan fydd gwaith awdurdodedig tebyg yn cael ei wneud, fod aelodau'n bresennol i sicrhau bod mesurau iechyd a diogelwch priodol yn eu lle i ddiogelu'r cyhoedd.</p> <p>Canfu'r OGCC nad oedd angen cymryd unrhyw gamau pellach er budd y cyhoedd.</p>		

ATODIAD 1 (Mehfin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>8.</p> <p>Cyngor Cymuned Llanigon</p> <p>Cyfeirnod Achos 202100842</p>	<p>01/07/2022</p>	<p>Derbyniodd yr OGCC gŵyn bod Aelod o Gyngor Cymuned Llanigon wedi torri'r Cod Ymddygiad drwy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ymddwyn mewn modd amharchus, ymosodol a hynod fygythiol tuag at yr achwynydd mewn cyfarfod y Cyngor ar 9 Rhagfyr 2020. • Bwlio a bygwth y Clerc. • Gwahaniaethu yn erbyn Aelodau benywaidd trwy beidio â'u cynnwys mewn gohebiaeth a thrafodaethau. • Methu ag ymgynghori â'r Cyngor llawn wrth wneud penderfyniadau. • Methu â thrafod cyflog y Clerc. • Methu â chynnal cyfarfodydd rhithwir y Cyngor yn ystod pandemig COVID-19. • Gohirio sefydlu gwefan i'r Cyngor ac yn hwyrach, 	<p>Atebolwydd a bod yn agored.</p> <p>Ystyried torriadau o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4(b) – rhaid dangos parch ac ystyriaeth at eraill. - 4(c) – rhaid peidio ymddwyn fel bwli neu harasio unrhyw berson. - 5(a) - rhaid peidio datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y byddai'n rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb gydsyniad datganedig person a awdurdodwyd i roi cydsyniad o'r fath, neu onid yw'r gyfraith yn mynnu eich bod yn gwneud hynny - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. - 7(a) – rhaid, mewn capasiti swyddogol neu fel arall, beidio â 	<p>Cafwyd cyfrifon tystion gan holl aelodau'r Cyngor, y Clerc, a Chynghorydd Sir. Adolygwyd hefyd y dogfennau a ddarparwyd gan y Clerc a Swyddog Monitro Cyngor Sir Powys.</p> <p>Ni chafodd yr Aelod ei aillethol yn etholiadau Mai 2022 ac roedd y dystiolaeth yn anghyson. Nid oedd yr OGCC o'r farn bod cymryd camau ymchwiliol pellach er budd y cyhoedd. Penderfynodd nad oedd angen cymryd unrhyw gamau mewn perthynas â'r materion yr ymchwiliwyd iddynt.</p>	<p>COD – Dim angen gweithredu</p>	<p>Mae'r achos yn dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel.</p> <p>Oherwydd nad oedd yr unigolyn yn parhau fel aelod o'r cyngor cymuned, penderfynodd OGCC nad oedd angen cymryd unrhyw gamau ynghylch y torriadau hyn o'r Cod gan yr Aelod. Mae'r wybodaeth sydd ar gael yn y crynodeb achos yn gyfyngedig ond mae'n bosib, petai'r unigolyn yn parhau i fod yn gynghorydd cymuned, y byddai OGCC wedi ymdrin â'r mater mewn ffordd wahanol.</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
		<p>creu un ei hun, nad oedd yn hygyrch i'r cyhoedd, ac am ba un yr hawliai ffi oddi wrth y Cyngor am ei gynnal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gwrthod darparu derbynebaw wrth hawlio treuliau. 	<p>defnyddio neu geisio defnyddio eu safle yn amhriodol i roi neu i sicrhau mantais iddynt eu hunain neu unrhyw berson arall, neu i greu neu i osgoi anfantais iddynt eu hunain neu i unrhyw berson arall</p> <p>- 9(a) – rhaid parchu'r gyfraith a rheolau eu hawdurdod sy'n llywodraethu hawlio treuliau a lwfansau mewn cysylltiad â'u dyletswyddau fel aelod.</p>			

ATODIAD 1 (Mehfin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>9.</p> <p>Cyngor Cymuned Sili a Larnog</p> <p>Cyfeirnod Achos 202104219</p>	<p>04/07/2022</p>	<p>Cwynodd un o weithwyr Cyngor Cymuned Sili a Larnog fod cyn Aelod wedi defnyddio iaith bwlio ac amharchus tuag ato yn ystod sgwrs ffôn ym mis Medi 2021.</p> <p>Cwynodd y cyflogai am ymddygiad y cyn Aelod i'r Heddlu a'r OGCC ar ddiwrnod y sgwrs ffôn. Ymddiswyddodd y cyn Aelod o'r Cyngor ar yr un diwrnod. Gwadodd y cyn Aelod yr honiadau i'r Heddlu, ac ni chymerodd yr Heddlu unrhyw gamau pellach.</p>	<p>Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch.</p> <p>Ystyried torriadau o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4(b) – rhaid dangos parch ac ystyriaeth at eraill. - 4(c) – rhaid peidio ymddwyn fel bwli neu harasio unrhyw berson. - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. 	<p>Gwrthododd y cyn Aelod gael ei gyfweled ac nid oedd yn dymuno cymryd rhan yn ymchwiliad yr OGCC. Fodd bynnag, cadarnhaodd y cyn Aelod fod sgwrs ffôn wedi'i chynnal ond dywedodd nad oedd y Cod yn berthnasol ar y pryd gan ei fod wedi ymddiswyddo o'r Cyngor.</p> <p>Daeth yr OGCC i benderfyniad ar yr ymchwiliad ar sail y dystiolaeth a oedd ar gael. Daeth i'r casgliad, yn ôl pwysau tebygolrwydd, fod y cyn Aelod yn Aelod ar adeg yr alwad ffôn a'i fod wedi cyfeirio iaith sarhaus tuag at y gweithiwr y gellid ei hystyried yn amharchus ac yn fwlio.</p> <p>Daeth yr OGCC i gasgliad bod ymddygiad y cyn Aelod yn awgrymu torri paragraffau 4(b), 4(c), a 6(1)(a) o'r Cod. Fodd bynnag, gan fod y cyn Aelod wedi ymddiswyddo o'r Cyngor ac nad oedd wedi'i ethol i unrhyw Gyngor yn etholiadau mis Mai 2022, nid oedd yr OGCC o'r farn bod cymryd unrhyw gamau pellach er budd y cyhoedd.</p>	<p>COD – Dim angen gweithredu</p>	<p>Mae'r achos yn dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel.</p> <p>Oherwydd nad oedd yr unigolyn yn parhau fel aelod o'r cyngor cymuned, penderfynodd OGCC nad oedd angen cymryd unrhyw gamau ynghylch y torriadau hyn o'r Cod gan yr Aelod. Ar y sail fod y crynodeb achos yn dweud "bod ymddygiad y Cyn Aelod yn awgrymu torri ... y Cod", mae'n ymddangos yn debygol y byddai OGCC wedi ymdrin â'r mater mewn ffordd wahanol petai'r unigolyn yn parhau i fod yn gynghorydd cymuned.</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>10.</p> <p>Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful</p> <p>Cyfeirnod Achos 202200667</p>	<p>12/07/2022</p>	<p>Derbyniodd yr OGCC gŵyn gan Swyddog o Gyngor Bwrdeistref Siriol Merthyr Tudful, fod Aelod o'r Cyngor wedi methu â chadw at y Cod Ymddygiad ar gyfer aelodau'r Cyngor. Honnwyd bod yr Aelod, yn ystod yr ymgyrch etholiadol ddiweddar, wedi tynnu taflen wleidyddol o flwch llythyrau aelod o'r cyhoedd, wedi rhoi ei daflen ei hun yn ei lle, ac wedi mynd â'r eitem a dynnwyd oddi yno. Ystyriodd yr ymchwiliad a oedd ymddygiad honedig yr Aelod wedi dwyn anfri ar yr Aelod a'r Cyngor.</p>	<p>Dyletswydd i gynnal y gyfraith.</p> <p>Ystyried torriad o baragraff:</p> <p>6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod.</p>	<p>Cafodd yr OGCC wybodaeth gan Swyddog Monitro'r Cyngor, gan gynnwys lluniau fideo o'r digwyddiad. Cadarnhaodd y Cyngor, er bod y mater wedi'i adrodd i'r Comisiwn Etholiadol a'r Heddlu, sefydlwyd nad oedd y mater yn drosedd etholiadol neu'n drosedd Post Brenhinol ac roedd y ddau gorff wedi gwrthod cymryd unrhyw gamau pellach.</p> <p>O ganlyniad, nid oedd yr OGCC yn fodlon bellach fod ymchwilio i'r gŵyn er budd y cyhoedd, a phenderfynwyd terfynu'r ymchwiliad.</p>	<p>COD – Rhoddwyd y gorau i ymchwilio</p>	<p>Mae'r achos yn dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel. Er fod OGCC wedi ystyried ei bod yn addas ymchwilio'r mater yn y lle cyntaf, mae OGCC yn parhau i adolygu prawf budd y cyhoedd tra'n cynnal ei ymchwiliadau ac ar y pwynt hwn mae OGCC wedi penderfynu rhoi'r gorau i ymchwilio yn y mater hwn.</p>

ATODIAD 1 (Mehfin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>11.</p> <p>Cyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr</p> <p>Cyfeirnod Achos 202102372</p>	<p>19/07/2022</p>	<p>Honnwyd bod Cynghorydd wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol ar Facebook pan rannodd wybodaeth am drafodaeth a gynhaliwyd mewn sesiwn cyngor preifat ac y gallai hyn fod yn gyfystyr â thorri'r Cod Ymddygiad. Yn ystod yr ymchwiliad, ystyriwyd gwybodaeth gan y Cyngor Cymuned, gan gynnwys cofnodion cyfarfodydd. Cyfwelwyd â thystion hefyd.</p>	<p>Uniondeb.</p> <p>Ystyried torriadau o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5(a) - rhaid peidio datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y byddai'n rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb gydsyniad datganedig person a awdurdodwyd i roi cydsyniad o'r fath, neu onid yw'r gyfraith yn mynnu eich bod yn gwneud hynny - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn modd allai yn rhesymol gael ei ystyried fel ymddygiad sy'n dwyn anfrï ar eu rol neu eu hawdurdod. - 7(a) – rhaid, mewn capasiti swyddogol neu fel arall, beidio â defnyddio neu geisio defnyddio eu safle yn amhriodol i roi neu i sicrhau mantais iddynt eu hunain neu unrhyw berson arall, neu i greu neu i osgoi anfantais iddynt eu hunain neu i unrhyw berson arall 	<p>Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod wedi postio sylw ar ei chyfrif Facebook personol. Roedd cynnwys y sylwadau yn ymwneud â materion y Cyngor a'i rôl o fewn y Cyngor. Roedd yr OGCC o'r farn bod yr Aelod wedi rhoi'r argraff ei bod yn dibynnu ar ei statws fel aelod ac felly bod y Cod Ymddygiad yn chwarae rhan lawn mewn perthynas â'r sylw.</p> <p>Canfu'r OGCC fod trafodaethau'r cyfarfod a chofnodion y cyfarfod yn gyfrinachol. Fodd bynnag, canfu'r OGCC, yn ystod cyfarfod y Cyngor llawn a gynhaliwyd, rhannwyd rhywfaint o wybodaeth yn ystod elfen gyhoeddus y cyfarfod a'i bod wedi'i dogfennu yng nghofnodion y cyfarfod a rannwyd yn gyhoeddus. Felly, nid oedd yr OGCC o'r farn bod tystiolaeth yn awgrymu bod paragraffau 6(1)(a) a 7(a) y Cod Ymddygiad wedi'u torri. Roedd yr OGCC yn fodlon, o ystyried y wybodaeth a oedd ar gael yn gyhoeddus, mai cyfyngedig oedd effaith sylwedd y sylw a oedd yn cael ei rannu. Canfu'r OGCC nad oedd angen cymryd unrhyw gamau o dan Adran 69(4)(b) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 mewn perthynas â'r materion yr ymchwiliwyd iddynt.</p>	<p>COD – Dim angen gweithredu</p>	<p>Ni ddylai aelodau ddibynnu ar yr achos hwn fel ffordd o amddiffyn datgelu gwybodaeth gyfrinachol sydd wedi ei dderbyn yn rhinwedd eu swydd fel aelod o'r Cyngor.</p> <p>Mae'r achos yn dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel.</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>12.</p> <p>Cyngor Sir Ceredigion</p> <p>Cyfeirnod Achos 202106365</p>	<p>03/09/2022</p>	<p>Derbyniodd yr OGCC gŵyn wedi'i hunangyfeirio gan Aelod o Gyngor Sir Ceredigion, ei fod wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor ar gyfer aelodau.</p> <p>Dywedodd yr Aelod, yn ystod trafodaeth mewn cyfarfod cyhoeddus y Cyngor am ddarpariaeth Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwllans Cymru ("WAST") yng Ngheredigion, ei fod wedi gwneud sylwadau amhriodol am "fewnfudwyr" i'r sir a "mewnfudwyr" yn cael eu caniatáu i mewn i Gymru gan Lywodraeth Cymru a'r effaith posib ar y gwasanaethau hynny.</p>	<p>Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch.</p> <p>Ystyried torriadau o baragraffau:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4(a) – rhaid cyflawni dyletswyddau a chyfrifoldebau gan roi sylw dyladwy i'r egwyddor y dylai fod cyfle cyfartal i bawb, waeth beth fo'u rhyw, eu hil, eu hanabledd, eu cyfeiriadedd rhywiol, eu hoed neu eu crefydd - 4(b) – rhaid dangos parch ac ystyriaeth at eraill. - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. 	<p>Cafwyd gwybodaeth gan y Cyngor gan gynnwys trawsgrifiad o'r hyn a ddywedodd yr Aelod yn y cyfarfod, cofnodion cyfarfodydd y Cyngor, a sylwadau gan y Cyn Aelod.</p> <p>Canfu'r OGCC fod y Cyn Aelod wedi rhoi'r gorau i'w blaid wleidyddol i eistedd fel aelod annibynnol yn dilyn y digwyddiad.</p> <p>Yn ystod yr ymchwiliad, safodd y Cyn Aelod yn yr etholiad ar 5 Mai 2022 ac ni chafodd ei ethol gan yr etholwyr lleol.</p> <p>Mewn sylwadau i'r Cyngor a'r OGCC, derbyniodd yr Aelod y bu'r sylwadau yn amhriodol a'u bod wedi'u cymryd mewn ffordd nas bwriadwyd. Canfu'r OGCC nad oedd sylwadau'r Aelod yn sylwadau di-alw-amdanynt, yn sylwadau personol, neu'n iaith casineb ac na fyddent wedi cael eu dehongli i gynrychioli safbwyntiau'r Cyngor. Fel y cyfryw, ni fyddent yn gyfystyr â thorri paragraffau 4(a) neu 6(1)(a) y Cod Ymddygiad. Fodd bynnag, penderfynodd yr OGCC y gallent gael eu hystyried yn ymrannol ac yn amharchus, ac yn awgrymu toriad o baragraff 4(b) drwy fethu â dangos parch ac ystyriaeth at eraill.</p> <p>Roedd yr OGCC o'r farn, gan mai yn y pen draw, etholwyr lleol oedd yn penderfynu ar rôl y Cyn Aelod a gan</p>	<p>Cod – Dim angen gweithredu</p>	<p>Mae'r achos yn dangos fod OGCC yn parhau i ddefnyddio'r prawf dau gam a bod yr elfen "budd cyhoeddus" (yr ail gam) gyda trothwy uchel. Oherwydd nad oedd yr unigolyn yn parhau fel aelod o'r cyngor sir, penderfynodd OGCC nad oedd angen cymryd unrhyw gamau ynghylch y torriadau hyn o'r Cod gan yr Aelod. Ar y sail fod y crynodeb achos yn dweud y gallai'r sylwadau "gael eu hystyried yn ymrannol ac yn amharchus" ac yn "gyfystyr â thorri" y Cod, mae'n ymddangos yn debygol y byddai OGCC wedi ymddrin â'r mater mewn ffordd wahanol petai'r unigolyn yn parhau i fod yn gynghorydd sir.</p>

ATODIAD 1 (Mehefin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
				<p>nad oedd bellach yn aelod o'r Cyngor, y byddai unrhyw sancsiwn y gellid ei roi pe bai Pwyllgor Safonau'r Cyngor yn canfod achos o dorri'r Cod Ymddygiad yn gyfyngedig. Felly nid oedd er budd y cyhoedd i gymryd unrhyw gamau pellach mewn perthynas â'r mater. Canfu'r OGCC nad oedd angen cymryd unrhyw gamau o dan Adran 69(4)(b) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 mewn perthynas â'r materion yr ymchwiliwyd iddynt.</p>		

ATODIAD 1 (Mehafin – Tachwedd 2022)

Enw'r Cyngor	Dyddiad yr adroddiad	Crynodeb o'r gŵyn	Darpariaeth perthnasol y Cod	Crynodeb o'r penderfyniad	Math o adroddiad	Pwyntiau dysgu i aelodau
<p>13.</p> <p>Cyngor Tref Llanymddyfri</p> <p>Cyfeirnod Achos 202100012</p>	<p>27/10/2022</p>	<p>Derbyniodd yr OGCC gŵyn bod Aelod o Gyngor Tref Llanymddyfri wedi torri'r Cod Ymddygiad. Roedd yr Aelod wedi'i chael yn euog o yrru dan ddylanwad cyffuriau ac roedd wedi'i adrodd mewn papur newydd nad oedd yn bwriadu ymddiswyddo fel Maer</p>	<p>Dyletswydd i gynnal y gyfraith.</p> <p>Ystyried torriad o baragraff:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6(1)(a) – rhaid peidio ymddwyn mewn ffordd gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eu swydd neu eu hawdurdod. 	<p>Ystyriodd yr OGCC euogfarn yr Aelod a'r ffaith nad oedd ei dedfryd yn gyfystyr â gwaharddiad awtomatig fel yr amlinellwyd yn Adran 80A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Hefyd, ystyriodd yr OGCC y cyfrif a gafwyd gan yr Aelod.</p> <p>Ystyriodd yr OGCC a oedd angen cymryd camau pellach er budd y cyhoedd, ynghyd â diben hollbwysig y gyfundrefn safonau moesegol yng Nghymru, sef cynnal safonau ymddygiad mewn bywyd cyhoeddus a chynnal hyder mewn democratiaeth leol. Roedd yr OGCC o'r farn y gellid ystyried euogfarn yr Aelod a'r sylw dilynol yn y wasg a oedd yn cyfeirio at y Cyngor, aelodaeth yr Aelod o'r Cyngor a'i swydd fel Maer, yn ymddygiad a allai ddwyn anfri ar ei Chyngor a/neu ei swydd fel cynghorydd ac yn ymddygiad a oedd yn awgrymu torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad.</p> <p>Cyfeiriwyd yr adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro Cyngor Sir Gâr i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau. Daeth y Pwyllgor Safonau i'r casgliad bod yr aelod wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad. Yn unol â hynny, penderfynodd y Pwyllgor Safonau y dylid atal yr Aelod am 2 fis a bod yn ofynnol iddi fynychu hyfforddiant Cod Ymddygiad o fewn 6 mis.</p>	<p>COD – Cyfeiriwyd at Bwyllgor Safonau</p>	<p>Gellir gweld Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau pan ystyriwyd y mater hwn mewn Gwrandawriad ar wefan Cyngor Sir Gâr ar y ddolen hon.</p> <p>Ystyriwyd fod y torriad o'r Cod gan y Cynghorydd yn ddifrifol. Ond oherwydd nad oedd bellach yn gwasanaethu fel Cynghorydd, roedd yr opsiynau cosbi oedd ar gael i'r Pwyllgor Safonau wedi eu cyfyngu.</p>